

บริการจดหมายเหตุดิจิทัล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Sukhothai Thammathirat Open University

Digital Archiving Services

วารารณ ยงบรรทม

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail: waraporn2314@gmail.com

บทคัดย่อ

จดหมายเหตุดิจิทัลคือรูปแบบใหม่ของเอกสารจดหมายเหตุที่สร้างขึ้น รวบรวมไว้ บันทึก และค้นหาข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ พกพา แท็บเล็ต กล้องถ่ายภาพดิจิทัล โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อออนไลน์ มาใช้ในการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกัน ข้อมูลที่จัดเก็บจะอยู่ในรูปไฟล์เอกสารซึ่งมีหลากหลายชนิด เช่น ตัวอักษร ภาพ เสียงและสื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น โดยใช้ฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมสำหรับจัดเก็บ และบริหารจัดการจดหมายเหตุดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติตามพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 การให้บริการเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยจึงได้มีการพัฒนาจากเอกสารในรูปแบบกระดาษหรือแอนะล็อกไปสู่รูปแบบจดหมายเหตุอิเล็กทรอนิกส์และจดหมายเหตุดิจิทัล เพื่อนำข้อมูลไปใช้งานได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันได้ในเวลาอันรวดเร็ว อย่างไรก็ตามทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการควรคำนึงถึงข้อจำกัดทางด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจดหมายเหตุดิจิทัล ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเป็นผลกระทบตามมาในภายหลัง

Abstract

Digital archives are new forms of archival documents that are created, archived, save and search using advanced digital tools, devices and technologies such as computers, cell phones, tablets, digital cameras, computer programs and online media used in communication performance and collaboration. The stored data is in a variety of file formats, such as letters, images, sound and multimedia, using the appropriate hardware or software for storing and managing digital archives. To comply with the National Strategic Plan under the Digital Development for Economic and Social Development Act, BE 2560 (1960), University archival services were developed from paper or analog documents into electronic archives and digital archives. To use the data appropriate to the era. Users can access and share information in a fast time. However, both providers and recipients should take into account the legal and regulatory

limitations associated with digital archival services. In order to prevent problems that will be affected later.

คำสำคัญ: จดหมายเหตุอิเล็กทรอนิกส์, จดหมายเหตุดิจิทัล, คลังสารสนเทศดิจิทัล

Keywords: Electronic Archives, Digital Archives, Digital Repository

บทนำ

หน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่จัดหา รวบรวม จัดระบบมาตรฐานการเก็บรักษา อนุรักษ์ จัดทำเครื่องมือช่วยค้น ให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุนภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ข้อมูลจากจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยเป็นข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ บ่งชี้ให้เห็นอัตลักษณ์ขององค์กร ถือเป็นข้อมูลหรือสารสนเทศที่มีความสำคัญยิ่ง สมควรเก็บรักษาไว้ ปัจจุบันหน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเอกสารจดหมายเหตุในสังคมยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นกระแสสังคมในยุคที่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์มาใช้งานอย่างแพร่หลายในชีวิตประจำวัน ฉะนั้นหน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยจึงได้มีการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยให้ทันสมัย สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน โดยเน้นการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้บริการและการใช้ข้อมูลร่วมกันได้ ทั้งนี้เพื่อสนองตอบนโยบายรัฐบาลยุคประเทศไทย 4.0 และให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติตามพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมผนวกกับหลักวิชาการด้านจดหมายเหตุ รวมถึงการนำมาตรฐานการจัดทำคำอธิบายจดหมายเหตุระหว่างประเทศ (General International Standard Archival Description – ISAD(G) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และทำรายการเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และสงวนรักษาเอกสารต้นฉบับ เพื่อป้องกันไม่ให้เอกสารสำคัญเกิดการชำรุด สูญหายหรือถูกทำลายไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น หน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงได้มีการจัดทำโครงการจดหมายเหตุอิเล็กทรอนิกส์และจดหมายเหตุดิจิทัล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชซึ่งมีทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ โครงการจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ระบบลงทะเบียนและสืบค้นสารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย คลังสารสนเทศดิจิทัล ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน และจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์ รายเดือน โดยเฉพาะรูปแบบสุดท้ายคือ จดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์ รายเดือน เป็นการพัฒนางานบริการจดหมายเหตุดิจิทัลซึ่งเป็นการสร้างเอกสารดิจิทัลตั้งแต่ต้นกำเนิด (born digital) เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยผ่านสื่อหลากหลายช่องทาง ซึ่งจะแสดงผลในรูปแบบ e-Magazine หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เป็นการแชร์ข้อมูลเพื่อส่งเสริมการใช้เอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น งานบริการจดหมายเหตุดิจิทัลทั้งสี่รูปแบบให้ผลการสืบค้นที่แตกต่างกัน ผู้ใช้สามารถเลือกรูปแบบที่ให้ข้อมูลเหมาะสมต่อการนำไปใช้งาน ส่วนเทคนิคและวิธีการในการจัดการจดหมายเหตุดิจิทัลทั้งสี่รูปแบบจะมีความแตกต่างและซับซ้อนกว่าการจัดการจดหมายเหตุแบบดั้งเดิมที่เป็นกระดาษหรือแอนะล็อก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับซอฟต์แวร์ที่นำมาใช้และรูปแบบของเนื้อหาที่จะนำเสนอ จากการพัฒนาการให้บริการเอกสารจดหมายเหตุจากรูปแบบดั้งเดิมให้เป็นบริการจดหมายเหตุดิจิทัลของหน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งผลให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงในการรับรู้สารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลในอนาคต สามารถตอบโจทย์ความต้องการขององค์กรและสังคมได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตามการให้บริการสารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยภายใต้ข้อจำกัดในด้านกฎหมายลิขสิทธิ์และสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน อาจส่งผลต่อการเข้าถึงจดหมายเหตุดิจิทัลที่เป็นข้อมูลลับ หากนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้งานหรือเผยแพร่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือกระทบต่อผลประโยชน์ของภาครัฐได้ ดังนั้นในการให้บริการจดหมายเหตุดิจิทัลของหน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานจดหมายเหตุประเภทอื่นๆก็ตาม ควรพิจารณาถึงผลกระทบทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจดหมายเหตุดิจิทัลร่วมด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยให้ทันสมัย ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปใช้งานในรูปแบบที่เหมาะสมกับยุคสมัย
2. เพื่อพัฒนาค้นข้อมูลและฐานข้อมูลดิจิทัลจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย ให้เป็นแหล่งบริการข้อมูลที่ทันสมัย เน้นการเข้าถึงและการใช้ข้อมูลร่วมกันได้
3. เพื่อพัฒนาระบบมาตรฐานการจัดเก็บ อนุรักษ์และสงวนรักษาเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย ป้องกันไม่ให้อเอกสารสำคัญขององค์กรเกิดการชำรุด สูญหายหรือถูกทำลาย

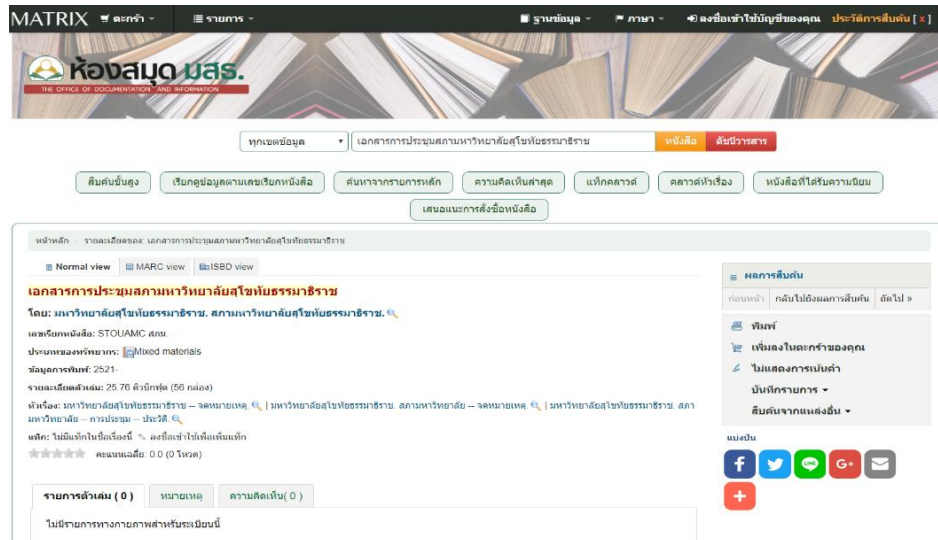
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

หน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย สำนักบรรณสารสนเทศได้ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการให้บริการเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยให้ทันสมัย สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน รวมถึงการแบ่งปันหรือใช้ข้อมูลร่วมกันได้ จึงได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดทำจดหมายเหตุดิจิทัล ซึ่งมีทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) โครงการจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ 2) ระบบลงทะเบียนและสืบค้นสารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย 3) คลังสารสนเทศดิจิทัล ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอาน และ 4) จดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์ รายละเอียด

1. โครงการจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เป็นการจัดเก็บและสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยที่ผ่านการคัดเลือกแล้วว่ามีมีความสำคัญและมีความต้องการใช้งานค่อนข้างสูง อาทิ เอกสารความเป็นมาในการก่อตั้งมหาวิทยาลัย เอกสารการประชุมผู้บริหารมหาวิทยาลัยในสมัยแรก โครงการจัดตั้งหน่วยงานในสังกัดมหาวิทยาลัย และภาพถ่ายในอดีต เป็นต้น โดยการสร้างระเบียบที่เป็นตัวแทนเอกสาร สามารถสืบค้นแบบออนไลน์ผ่านโอแพ็ก (OPAC) ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Matrix ของสำนักบรรณสารสนเทศ การวิเคราะห์และทำรายการเอกสารจดหมายเหตุในรูปแบบการลงรายการที่เครื่องคอมพิวเตอร์อ่านได้ (MARC format) โดยนำมาตราฐานการจัดทำคำอธิบายจดหมายเหตุระหว่างประเทศ (ISAD (G): General International Standard Archival Description) โดยเลือกใช้มาตรฐานบางรายการมากำหนดโครงสร้างของข้อมูลและใช้หลักเกณฑ์การลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม (AACR2R) เลือกกลุ่มเขตข้อมูลและเลือกประเภทของระเบียบ (Type of record) เป็นวัสดุผสมหลายรูปแบบ (Mixed materials-(MX)) รวมทั้งเลือกการนำเสนอหรือเผยแพร่เนื้อหาในลักษณะของการรวมกลุ่มเอกสาร (collection) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สำนักบรรณสารสนเทศ และ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ฝ่ายบริการความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561, น. 64) ผู้ใช้สามารถสืบค้น

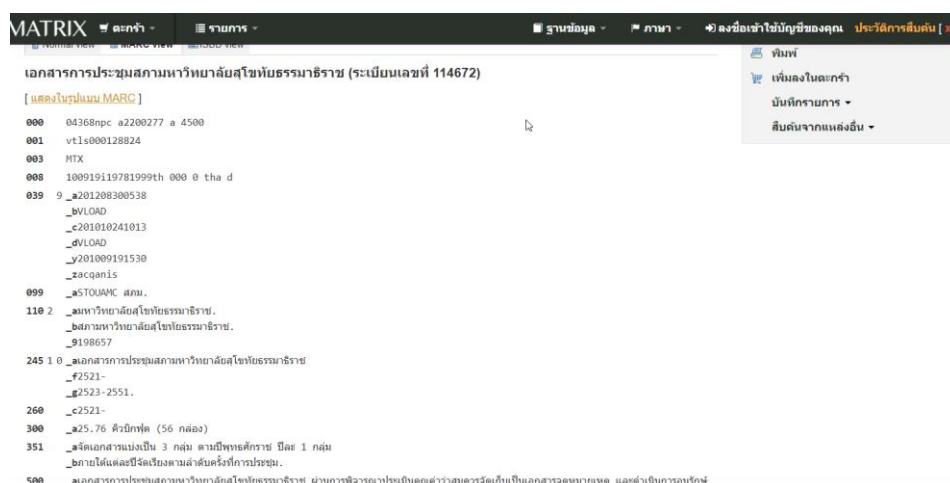
และเข้าถึงจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติได้ทางเว็บห้องสมุด มสธ. <http://library.stou.ac.th/> ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 เข้าไปที่เว็บห้องสมุด มสธ. <http://library.stou.ac.th/> พิมพ์คำค้นในช่อง “ค้นหาสื่อการศึกษาในห้องสมุด มสธ.” คลิกปุ่ม “Search” ด้านขวามือ

ภาพที่ 1 เมนูสืบค้น “จดหมายเหตุมหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ”

1.2 ผลการสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยให้รายละเอียดทางบรรณานุกรม ได้แก่ เลขหมู่ ประเภทของทรัพยากร ข้อมูลการพิมพ์ รายละเอียดตัวเล่มและหัวเรื่อง สามารถเรียกดูข้อมูลในรูปแบบ MARC View และรูปแบบคำอธิบายรายการบรรณานุกรม (ISBD view) ได้ รวมถึงการเก็บผลการสืบค้นเพื่อเรียกดูข้อมูลในภายหลังได้ นอกจากนี้ผู้ใช้งานสามารถแบ่งปันข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นการขยายกลุ่มผู้ใช้เอกสารจดหมายเหตุให้กว้างขึ้นและประหยัดเวลาในการสืบค้นใหม่

ภาพที่ 2 แสดงผลการสืบค้นในรูปแบบ “MARC View”

2. ระบบลงทะเบียนและสืบค้นสารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย เป็นฐานข้อมูลสำหรับใช้ในการลงทะเบียนและสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยโซไซไทยธรรมาราช ซึ่งผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านทางเว็บห้องสมุด มสธ. <http://library.stou.ac.th/> และสามารถอ่านเอกสาร

ฉบับเต็ม (Full text) ได้ด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น อาทิ ชื่อเอกสาร ชื่อกลุ่มย่อยเอกสาร คำอธิบายเอกสาร สภาพเอกสาร เงื่อนไขการเข้าถึง เลขทะเบียน ปีเกิดของเอกสาร เอกสารฉบับเต็ม และแหล่งจัดเก็บอื่น เป็นต้น ในการจัดการฐานข้อมูลมีขั้นตอนที่สำคัญคือ การเตรียมเอกสารต้นฉบับที่เป็นกระดาษ เพื่อแปลงให้เป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์และเป็นจดหมายเหตุดิจิทัลซึ่งค่อนข้างซับซ้อน เริ่มตั้งแต่การแบ่งกลุ่มเอกสาร คัดเลือกเอกสาร กำหนดรหัสเอกสาร แปลงเอกสารให้เป็นไฟล์ดิจิทัล ตรวจสอบความถูกต้องของไฟล์ดิจิทัล จัดเตรียมข้อมูลตามเขตข้อมูลเพื่อบันทึกลงในระบบ อัปโหลดไฟล์ขึ้นระบบ ตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลในระบบให้ถูกต้องอยู่เสมอ หากพบปัญหาในการอัปโหลดไฟล์ขึ้นระบบไม่ได้ ต้องหาสาเหตุและทำการแก้ไข เช่น การลดขนาดไฟล์ให้เล็กลง เพื่อให้อัปโหลดไฟล์ได้ และการแบ่งไฟล์เพื่อให้มีขนาดเล็กลงจนกว่าจะสามารถอัปโหลดไฟล์ขึ้นระบบได้ เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการจัดการฐานข้อมูลนี้คือ โปรแกรม MySQL ใช้ในการบริหารจัดการระบบ และใช้ภาษา PHP ในการกำกับการทำงานของคำสั่งต่างๆ (วีรญา สุติราช และ วราภรณ์ ยงบรรทม, 2559, น. 385) ส่วนโปรแกรมที่ใช้ในการบีบอัดไฟล์เพื่อให้ไฟล์มีขนาดเล็กลงคือ โปรแกรม Free PDF compressor และโปรแกรมที่ใช้ในการแบ่งไฟล์เพื่อให้ไฟล์มีขนาดเล็กลงคือ โปรแกรม PDFill FREE PDF Tools ผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้ระบบลงทะเบียนและสืบค้นสารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยคือ ทำให้ผู้ใช้เข้าถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับเต็มผ่านทางอินเทอร์เน็ตและสั่งพิมพ์เอกสารไปใช้งานได้ โดยไม่จำเป็นต้องมาใช้บริการที่แหล่งจัดเก็บเอกสาร ทำให้สะดวกและประหยัดเวลาในการเข้าถึงข้อมูล นอกจากนี้ยังเป็นการสงวนรักษาเอกสารต้นฉบับที่มีคุณค่าไม่ให้ถูกทำลายในระหว่างการหยิบจับเอกสาร ผู้ใช้สามารถสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยได้ทางเว็บห้องสมุด มสธ. <http://library.stou.ac.th/> ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 เข้าไปที่เว็บห้องสมุด มสธ. <http://library.stou.ac.th/> เลื่อนเมาส์ลงมาด้านล่างสุดดูที่เมนูด้านขวามือชื่อ “คลังสารสนเทศดิจิทัล” คลิกเลือกหัวข้อ “ทะเบียนจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย”

2.2 หน้าจอจะแสดงผลรูปแบบระบบลงทะเบียนและสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย เพื่อเข้าไปสู่การสืบค้นซึ่งมีวิธีการสืบค้น 2 วิธีคือ สืบค้นด้วยชื่อเอกสารและสืบค้นด้วยปีของเอกสาร

ภาพที่ 3 รูปแบบการสืบค้นด้วย “ระบบลงทะเบียนและสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย”

2.3 ผลลัพธ์ที่ได้จากการสืบค้นคือ ข้อมูลเกี่ยวกับปีเกิดของเอกสาร ชื่อเอกสาร คำอธิบายเอกสารหรือสาระสังเขป ตำแหน่งที่จัดเก็บ ประวัติการรับมอบ เงื่อนไขการใช้และเอกสารฉบับเต็ม

คำค้น : โครงการจัดตั้งศูนย์บริการ >>> มีจำนวน 1 รายการ						
ข้อมูลเชิงตามปีของเอกสาร จากมากไปหาพหุ ปีปัจจุบันอยู่บรรทัดแรก						
พ.ศ. ของเอกสาร	ชื่อเอกสาร	ตำแหน่งที่จัดเก็บ	เอกสารฉบับเต็ม	เงื่อนไขการใช้	ชื่อผู้มอบ	คำอธิบายเอกสาร
2529	โครงการจัดตั้งศูนย์บริการ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	ตู้ที่ ชั้นที่ 4 กองที่ แฟ้มที่ 2545_bk123	pdf	-	สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	โครงการจัดตั้งศูนย์บริการ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี 2529 มสธ. ได้มอบหมายให้สำนักบรรณสารสนเทศรับผิดชอบโครงการจัดตั้งศูนย์บริการในจำนวนปีภาคจำนวน 10 แห่งทั่วประเทศ เดิมเป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัยในการให้บริการห้องสมุด เป็นแหล่งศึกษาปฏิบัติทางด้านวิชาการและวิชาชีพแก่บัณฑิตศึกษาคณาจารย์และประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย และแนวทางการศึกษาและอาชีพแก่บัณฑิตศึกษาและประชาชนที่สนใจในภูมิภาค ตลอดจนเป็นแหล่งกลางในการดำเนินกิจกรรมของชมรมนักศึกษา มสธ. เริ่มก่อตั้งศูนย์บริการครั้งแรกในปี 2531 โดยขอใช้พื้นที่ได้รับบริจาค ในปี 2539 เปลี่ยนชื่อจาก "ศูนย์บริการ" เป็น "ศูนย์วิทยพัฒนาบริการ" ต่อมาในปี 2543 "ศูนย์วิทยพัฒนาบริการ" เปลี่ยนชื่อเป็น "ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ....(ตามด้วยชื่อจังหวัดที่ตั้ง)" เช่น ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ.อุตรดิตถ์ และด้วย ศูนย์วิทยพัฒนาฯ มาสังกัด สำนักวิทยพัฒนา และต่อมาในปี 2550 มหาวิทยาลัยประกาศสำนักวิทยพัฒนา และจัดตั้งงานประสานศูนย์วิทยพัฒนาขึ้นเป็นหน่วยงานภายใน ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์วิทยพัฒนาทั้ง 10 ศูนย์

ภาพที่ 4 แสดงผลการสืบค้นด้วย “ชื่อเอกสาร”

3. คลังสารสนเทศดิจิทัล ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นแหล่งรวบรวม จัดเก็บและเผยแพร่ผลงานวิชาการของ ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งและอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ท่านเป็นนักการศึกษาและเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณูปการต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย ผลงานที่เผยแพร่ในคลังสารสนเทศดิจิทัล ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน มีหลายประเภท ได้แก่ ตำรา บทความ เอกสารบรรยาย ปาฐกถา บทสัมภาษณ์และเอกสารนำเสนอ ซึ่งล้วนมีคุณค่าและให้แง่คิดที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและวิจัย รวมทั้งสะท้อนภาพการศึกษาของไทยได้เป็นอย่างดี (วารสาร *ยงบรรพต*, 2561, น. 353) คลังสารสนเทศดิจิทัล ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลผลงานบุคคลสำคัญด้านอุดมศึกษาไทย สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รูปแบบและวิธีการจัดทำคลังสารสนเทศดิจิทัล ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้านคือ การแปลงสารสนเทศต้นฉบับให้เป็นไฟล์ดิจิทัลเพื่อนำมาวิเคราะห์และทำระบบเมตาตาตาเชิงพรรณนา (MODS) แล้วนำไฟล์ MODS มาทำเป็นระบบเมตาตาตาในรูปแบบ METS Document (วิทยุ *ฐากรณี ทองแขก*, 2556, น. 164) และ upload สารสนเทศดิจิทัลขึ้นระบบ DSpace เพื่อเข้าสู่คลังทรัพยากรการเรียนรู้นานาชาติ ในโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TCU GLOBE) ภายใต้การกำกับดูแลโครงการโดยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา การสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศดิจิทัล ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน สามารถสืบค้นผ่านทางเว็บห้องสมุด มสธ. <http://library.stou.ac.th/> มีวิธีการสืบค้นและแสดงผลการสืบค้นดังนี้

3.1 เข้าไปที่เว็บห้องสมุด มสธ. <http://library.stou.ac.th/> เลื่อนเมาส์ลงมาด้านล่างสุด ดูที่เมนูด้านขวามือชื่อ “คลังสารสนเทศดิจิทัล” แล้วคลิกเลือกหัวข้อ “คลังสารสนเทศดิจิทัล”

3.2 หน้าจอแสดงผลชื่อ “คลังสารสนเทศดิจิทัล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (STOU Digital Repository)” เลือกกลุ่มข้อมูลในคลังทรัพยากรชื่อ “คลังสารสนเทศดิจิทัล ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน” พิมพ์คำค้นใส่ในช่องคำค้น แล้วกดปุ่มค้นหา ทั้งนี้สามารถเรียกดูข้อมูลในคลังสารสนเทศดิจิทัลได้หลายแบบ อาทิ รูปแบบระบบเมตาตาตาทั้งแบบย่อและแบบเต็มรูป สามารถเรียกดูไฟล์เอกสาร PDF ฉบับเต็มพร้อมทั้งดาวน์โหลดไฟล์และสั่งพิมพ์ได้

คลังสารสนเทศดิจิทัล ศ. ดร. วิจิตร ศรีสุขวานิช

เริ่มดูตาม

- วันเผยแพร่
- ผู้แต่ง
- ชื่อเรื่อง
- หัวข้อ
- ประเภททรัพยากร

ค้นหาภายในกลุ่มข้อมูลของชุมชนนี้ ค้นหา

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสุขวานิช ดำรงตำแหน่งอธิการบดีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2522 และเป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชขึ้นในชื่อวิทยาลัยสุโขทัย และในเวลาต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผลงานทางด้านบริหารของศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสุขวานิช มีปรากฏหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้าน บทบาท เอกสารบรรยาย ปรากฏคำกล่าว วิดีโอวีดิทัศน์และเอกสารที่เป็นประโยชน์ สะท้อนภาพการศึกษาไทยในระยะเวลาหลายปี และบางเรื่องเป็นข้อมูลประวัติศาสตร์ หักหลังสถานศึกษาที่ควรได้รับการยอมรับว่าเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ที่สำคัญ จึงนับว่าเป็นเอกสารสำคัญในประวัติศาสตร์ของวงการศึกษาระดับชาติ เป็นผู้มีคุณูปการต่อการศึกษาของสังคมไทยและเป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นแบบอย่างทางรวมคือเริ่มพัฒนาสังคม ผลงานที่หลากหลายรูปแบบสมควรได้รับการรวบรวมไว้ด้วยกันเป็นระบบ เพื่อความสะดวกในการสืบค้นและเผยแพร่แก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไปแก่คนรุ่นนักรวมการศึกษามากกว่าวงจำกัด

คลังสารสนเทศดิจิทัล ศ. ดร. วิจิตร ศรีสุขวานิช ดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลของงานบุคคลสำคัญด้านอุดมศึกษาไทย สำนักงานบรรณารักษ์และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กลุ่มข้อมูลทั้งหมดในชุมชนนี้

ค้นหาในคลังต้นรายการ

ค้นหาในคลังทรัพยากร

กลุ่มชุมชนนี้

เรียกดูข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดของคลังทรัพยากร
ชุมชน & กลุ่มข้อมูล
วันที่เผยแพร่
ผู้แต่ง
ชื่อเรื่อง
หัวข้องาน
ประเภททรัพยากร

ชุมชนนี้
วันที่เผยแพร่
ผู้แต่ง
ชื่อเรื่อง
หัวข้องาน
ประเภททรัพยากร

มีลิขสิทธิ์

เข้าสู่ระบบ
ลงทะเบียน

Discover

ผู้แต่ง
วิจิตร ศรีสุขวานิช (101)
วิจิตร ศรีสุขวานิช, 2477- (38)
วิจิตร ศรีสุขวานิช, สุพรรณยา (31)
Wichit Sriksawan (20)

ภาพที่ 5 หน้าจอสืบค้นคลังสารสนเทศดิจิทัล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แสดงรายการรายการแบบย่อ	
dc.contributor.author	วิจิตร ศรีสุขวานิช
dc.date.accessioned	2016-03-19T07:06:42Z
dc.date.available	2016-03-19T07:06:42Z
dc.date.issued	2528-12-10
dc.identifier.other	WC220
dc.identifier.uri	http://digitalib.stou.ac.th/handle/6625047444/2377
dc.description	การบรรยายพิเศษ ณ ห้องทักษิณาลัย โรงแรมสยามธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี วันที่ 10 ธันวาคม 2528 เวลา 15.00-16.00 น. en_US
dc.format.extent	25 หน้า en_US
dc.format.mimetype	application/pdf en_US
dc.language.iso	tha en_US
dc.publisher	[ไม่ ป.ท. : ม.ป.ท.] en_US
dc.rights	ผลงานในเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาตหรือที่ต่อของมูลนิธิและแสดงที่มา-ไม่ใช้เพื่อการค้า-ไม่ดัดแปลง 4.0 (CC BY-NC-ND 4.0) en_US
dc.subject.other	มหาวิทยาลัยเปิด
dc.subject.other	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
dc.title	มหาวิทยาลัยเปิดกับการพัฒนาบุคคล en_US
dc.type	Text en_US
mods.genre	หนังสือ--ทั่วไป en_US
mods.physicalDescription.digitalOrigin	reformatted digital en_US
mods.location.physicalLocation	ODI, Wichit Sriksawan en_US

ค้นหาในคลังต้นรายการ

ค้นหาในคลังทรัพยากร

กลุ่มชุมชนนี้

เรียกดูข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดของคลังทรัพยากร
ชุมชน & กลุ่มข้อมูล
วันที่เผยแพร่
ผู้แต่ง
ชื่อเรื่อง
หัวข้องาน
ประเภททรัพยากร

กลุ่มชุมชนนี้
วันที่เผยแพร่
ผู้แต่ง
ชื่อเรื่อง
หัวข้องาน
ประเภททรัพยากร

มีลิขสิทธิ์

เข้าสู่ระบบ
ลงทะเบียน

ภาพที่ 6 แสดงผลระเบียบเมตาเดตาแบบเต็มรูป

4. จดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์ รายเดือน เป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

สารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยในรูปแบบใหม่ มีลักษณะเป็นวารสารขนาดเล็กในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เผยแพร่เป็นรายเดือน หลักการสำคัญในการจัดทำจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์คือ การสร้างจดหมายเหตุดิจิทัลตั้งแต่ต้นกำเนิด (born digital) เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจะแสดงผลในรูปแบบ Mini e-Magazine เป็นการแชร์ข้อมูลเพื่อส่งเสริมการใช้เอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น มีขั้นตอนในการจัดทำ โดยเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกเรื่องที่จะนำเสนอ ซึ่งเป็นเรื่องหรือกิจกรรมที่เด่นๆ เกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยและคนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ การออกแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ จัดทำเนื้อหาพร้อมสื่อประกอบ อัปโหลดไฟล์ PDF ที่จัดทำเนื้อหาเสร็จสมบูรณ์แล้วขึ้นเว็บไซต์ <https://issuu.com/> ซึ่งเป็นเว็บไซต์สำหรับนำเสนอหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ที่ผู้ใช้งานสามารถสมัครสมาชิกฟรีและเข้าชม e-Book ผ่านทางเว็บไซต์นี้ โดยมีวิธีการสืบค้นและเข้าชมจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์ รายเดือน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 เข้าไปที่เว็บไซต์ <https://issuu.com/> พิมพ์คำค้นลงในช่องคำค้น กดปุ่ม Enter จะปรากฏหน้าปกของจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์ ซึ่งจะระบุชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ชื่อผู้นำเสนอ ระยะเวลาที่นำเสนอและจำนวนหน้าของหนังสือ

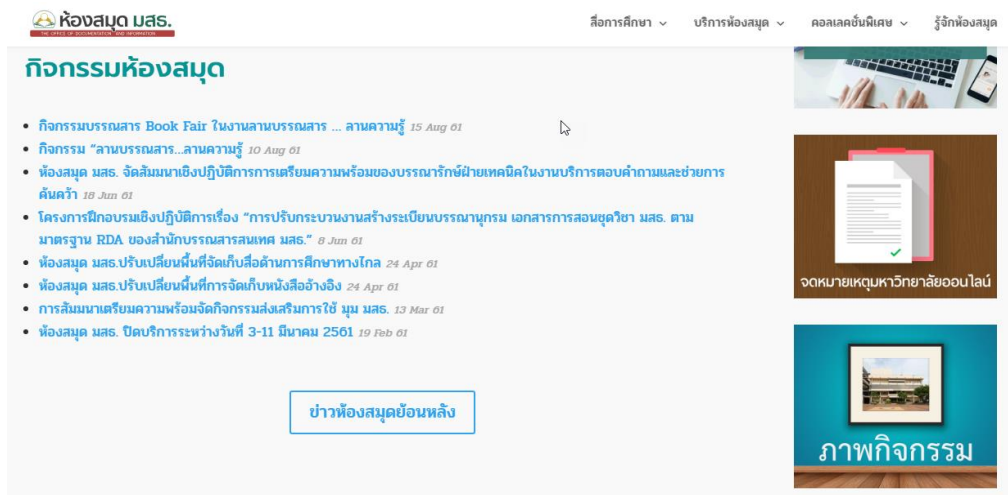
ภาพที่ 7 แสดงผลการสืบค้น “จดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์”

4.2 ผู้เข้าชมเว็บไซต์สามารถเปิดอ่านเอกสารได้ที่ละหน้าทั้งแบบย่อและขยายเต็มหน้าจอ เพิ่มความสะดวกในการแชร์ข้อมูลให้คนอื่นและ Save ข้อมูลไว้ใช้งานได้

ภาพที่ 8 แสดงวิธีการเข้าชม “จดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์”

4.3 นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์ ผ่านทางเว็บไซต์ ห้องสมุด มสธ. <http://library.stou.ac.th/> โดยคลิกที่รูปเมนู “จดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์” ด้านขวามือ ตามภาพที่ 9

ภาพที่ 9 วิธีการเข้าชม “จดหมายเหตุมหาวิทยาลัยออนไลน์” ผ่านเว็บไซต์ห้องสมุด มสธ.

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

การบริการจดหมายเหตุดิจิทัลทั้ง 4 รูปแบบ เป็นการพัฒนางานบริการของหน่วยจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพิ่มความสะดวก รวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ร่วมกันในรูปแบบที่เหมาะสมกับยุคสมัย เป็นการส่งเสริมการใช้เอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ได้ข้อมูลครอบคลุมเอกสารจดหมายเหตุทุกกลุ่มซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจเลือกข้อมูลที่ตรงกับความต้องการ ดังนั้นการเข้าถึงข้อมูลจดหมายเหตุดิจิทัลจึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการสารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ประหยัดเวลาในการสืบค้นและเลี่ยงการหยิบจับเอกสารต้นฉบับ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เอกสารเกิดการชำรุดหรือเสื่อมสภาพ วัตถุประสงค์รองคือ เพื่อการอนุรักษ์และสงวนรักษาเอกสารจดหมายเหตุต้นฉบับให้มีอายุยืนยาว โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการแปลงเอกสาร (Digitization) ให้เป็นไฟล์ดิจิทัล หรือการย้ายข้อมูลจากวัสดุเดิมไปบันทึกในวัสดุรูปแบบใหม่ (Migration)

ข้อเสนอแนะ

การบริการจดหมายเหตุดิจิทัลเป็นรูปแบบใหม่ในการจัดการเอกสารจดหมายเหตุที่ผู้ให้บริการควรมีการตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาหรือข้อมูลก่อนที่จะนำมาเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากในปัจจุบันมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเอกสารจดหมายเหตุหลายฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติจดหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 และกฎหมายลิขสิทธิ์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเกิดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งต่อผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับบริการจดหมายเหตุดิจิทัล ซึ่งหน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้ตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าวอยู่เสมอ รวมถึงการพิจารณาถึงข้อดี/ข้อเสียของการให้บริการจดหมายเหตุดิจิทัล เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การนำไปใช้ประโยชน์ในงานห้องสมุด

การบริการจดหมายเหตุดิจิทัลเป็นการปรับปรุงกระบวนการงานบริการเอกสารจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่เหมาะสมกับยุคสมัย ถือเป็นบริการวิชาการแก่สังคมและสนับสนุนงานด้านบริหารของมหาวิทยาลัย รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าวิจัย

ทำให้หน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีระบบการให้บริการเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย สามารถตอบโจทยความต้องการของผู้ใช้เอกสารจดหมายเหตุในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานห้องสมุดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่องานบริการจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชอีกทางหนึ่ง

รายการอ้างอิง

- นันทพร ณะกุลบริภัณฑ์ และ พัชรี ทองแขก. (2555). จดหมายเหตุมหาวิทยาลัยอิเล็กทรอนิกส์กับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Electronic University Archives in the VTLIS Automated Library System) ใน *การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 2 “ห้องสมุดกับสังคมแห่งการเรียนรู้”* วันที่ 26-27 มกราคม 2555 ณ สหุสัมมนาการ จังหวัดนครราชสีมา (น.107-116). นครราชสีมา: ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักบรรณสารสนเทศ. (2539). *คู่มือปฏิบัติงานจดหมายเหตุ หน่วยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย*. [นนทบุรี?]. ผู้แต่ง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักบรรณสารสนเทศ และ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ฝ่ายบริการความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). *หลักและแนวปฏิบัติการจัดการจดหมายเหตุดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- ยวิญฐากรณ์ ทองแขก. (2556). ห้องสมุดดิจิทัลชีวประวัติและผลงานบุคคลสำคัญ: กรณีศึกษา ศ.ดร. วิจิตร ศรีสอาน (Digital Library of Biographies and Bibliography: A Case Study of Professor Dr.Wichit Srisa-an). ใน *การสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 3 บทบาท PULINET ในการเตรียมการห้องสมุดมหาวิทยาลัยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน* (น.161-166). นครศรีธรรมราช: ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- วารากรณ์ ยงบรรทม. (2561). การเผยแพร่และบริการออนไลน์สารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (Sukhothai Thammatirat Open University Archival Information Online Publishing and Service) ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ PULINET วิชาการ ครั้งที่ 8 Library of Things* วันที่ 9-10 มกราคม 2561 ณ โรงแรมฟอร์จูน ริเวอร์วิว นครพนม (น.346-357). นครพนม: สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยนครพนม.
- วีรญา สุติราช และ วารากรณ์ ยงบรรทม. (2559). ระบบลงทะเบียนและสืบค้นสารสนเทศจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (Sukhothai Thammatirat Open University Archival Information Registration and Retrieval System) ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ PULINET วิชาการ ครั้งที่ 6 Growing Green Library for All (Growing GLA)”* วันที่ 16-17 กุมภาพันธ์ 2559 ณ โรงแรมลีการ์เดนส์พลาซ่า จังหวัดสงขลา (น. 380-389). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมธรรว พฤตีกุล. (2539). *หลักและแนวปฏิบัติการจัดการจดหมายเหตุสำหรับภาครัฐและเอกชน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.